

ШКОЛСКИ ЛИСТ.

„Школски Лист“ излази један пут у месецу. Предплата је на целу годину 1 ф. 50 новчића, а за Србију 4 динара. Учитељи са малом платом, као и богослови и приправници, добијају лист у пола цене. Дописи и предплата шаљу се: Уредништву „Школског Листа“ у Сомбор.

Бр. 12.

У Сомбору за Децембар 1897.

Год. XXIX.

ПОЗИВ НА ПРЕТПЛАТУ.

Са овим бројем навршује се XXIX. година „Школског Листа“ а управо тридесет и девет година, како је овај први школски часопис покренуо неумрли обновитељ и препородитељ српских школа др. Ђорђе Патошевић.

Уредник овога листа из пијетета према великом овом покојнику, рад би био да продужи издавање овога листа још и 1898. године, када ће се 1. Октобра навршити управо четрдесет година од постанка овога листа.

Али да би без велике материјалне штете уредникове могао лист овај излазити, нужно је, да се српске школе и српски учитељи на овај лист *претплате*.

Ми смо само оним општинама ове године лист слали, за које смо држали, да могу и да хоће „Школски Лист“ бар у једном примерку за своју школу држати, па ипак више од половине српских црквених општина у Бачкој и у Банату, а и многи учитељи за лист нам дугују, и овај дуг толико износи, да би се њиме подмирити могли сви трошкови, што их је издавалац листа за штампарiju дати обвезан, а шта да се рекне за старе неуплаћене дугове од прошлих година, које нам многе, веома многе па и велике српске црквене општине досада не уплатише, ма да смо их већ толико пута озбиљно на дужност опомињали.

Завршујући дакле ову 29. годину „Школског Листа“ умољавамо све српске црквене општине, као и политичне општине, у којима се налазе српске школе, и сву господу учитеље и учитељице да потпомогну издавање овога листа претплатом још за идућу годину, а досадање велеуважене сураднике и остале књижевнике наше да својим умним радовима у помоћ „Школском Листу“ притеку.

„Школски Лист“ ће и од сада остати прави и искрени заступник интереса православне српске вероисповедне школе и српског

учитељства и примаће радо све ваљане чланке о васпитању и настави, који нису о опреци са начелима наше свете вере и народности српске.

„Школски Лист“ излазиће једанпут у месецу.

Претплата му је на целу годину 1 фор. 50 новч.

Господа учитељи, којих је плата мања од 400 фор. и богослови и приправници могу добити лист у пола цене т. ј. за 75 новч. Нови претплатници за 1898. годину добијају потпуни примерак „Школског Листа“ од 1897. године за 60 новчића.

Ко нам пошље новце за пет претплатника добијаће лист на дар.

Ко не жели листа држати, нека нам одмах први број бесплатно врати, да би се знали за у будуће равнати.

У Сомбору, 27. Децембра 1897.

Никола Ћ. Вукићевић,

уредник и издаваатељ „Школскога Листа“.

ШКОЛА И ПОЛИТИКА.

Листак из социалне педагогије.

Разне конфесије и политичке странке у западној Европи увиделе су већ поодавно значај школе по религиозан и социално-политички расположејај у животу народа, како у прошлости тако и у будућности, те се увек и у свима државама водила и води непрестано жестока распра о школи. Како конфесије тако и политичке странке теже за тим, да ту велеважну установу људског културног живота у своју сврху употребе, како би лакше и брже своје жеље оствариле. Да како да таки рачун није погрешан, јер које се идеје у младежи укорене, без двојбе да доносе и жељена плода. У општем интересу ми би морали жалити ону народну управу, која не би имала толико снаге, да школу из тог вртлога ослободи и спасе. Под слабом управом, виђамо ту најдрагоценију установу народну, школу, предметом политичке трговине разних друштава и политичких странака. Први поглед на школски законик казује нам право државе на школу, јер се од исте захтева да одгаја ваљане држављане, свесне грађане. Из тог пак сљеди, да је и држава у властном свом интересу позвана и дужна, да задовољи свим праведним захтевима свих својих грађана без разлике, а то чини када пази да се сваки у свом народносном духу образује и одгаја.

Школа има дакле у партијској трзавици наших дана, не само знатну, но често и судбоносну улогу. Сви без разлике стајемо у неке политичке редове, те школу као војници тврђаву претварамо у развалину, бомбардујемо је. Жалосно је то стање не само по школу, но и по народ сам. Плод тога нам је с' дана у дан пред очима: једностраност, непопустљивост, несношљивост, заблуда! Школа би имала да буде народу таква светиња, да не допушта, да је она лопта, са којом се титрају разна друштва и политичке странке. Школа има да даде спољашње ујединењом народу и оно унутрање јединство, те хармонију духа и воље, којом управо постаје народ једнолична целина, угледан и моћан. Ту највишу задаћу своју може школа само тада постићи, када она буде заштићена од сваке једностране намере; када буде стала на чисто педагошко становиште ком је тесло: „Ником за вољу, ником за жао, само целини у прилог!“ .....

Свим силама мора се тежити, да се од школе уклони сваки тенденциозан уплив, страначка, конфесијска и народносна омраза, која наших дана све свише и више маха узима, те нас тако у непријатној светлости приказује. Школа, као узвишена културна човечанска установа, треба да је надахнута оним идејама, које нас све људе спајају, а које нам је у аманет дао, наш хришћански узор — Исус Христос.

Школа ће само тада бити права животна потреба, када буде неговала елементе, који нас једне за друге вежу и спајају. Да би школа пак у том правцу свој делокруг развијала, мора она да буде неутрално земљиште, на ком ће се младеж душевно облагорођавати, навикавањем на све што је лепо и добро, што води општем благостању и напретку. Ту се мора још у пријемљиву младу душу улити одушевљеност за истину и гнушање за неупутно деловање. Ту се мора себичлуку и лукавом удварању, чиме наше време тако обилује, корен сасећи. Благослов таквог рада указати ће нам се тим, што ћемо се тако опет упознати и разумети.

И ако школа има да схвати политички расположејај у земљи, ипак она не сме бити поприштем политички странки, мржњом распаљени. Таквој политици нема места у школи!... По себи се разумева, да школа уз идеалну, има своју и реалну сврху. Она мора будуће генерације да спреми за практичан живот, да их упути на дужности и права тога живота. То је ето она тачка, где школа

долази у додир с политиком, али опет ни у каквој другој намери, но да, да задовољи истини.

Између држављански права најважније је изборно право, јер се њиме упливише на политичке одношаје земље, а тиме се обвезују држављани да свом снагом раде за опште добро, дакле за добро целине. — Када би школа отпуштала своје питомце без да их упозна са тим правом, односно са том дужношћу, кад би их у том погледу оставила без да си знају помоћи, дакле тотално у тами незнања, она би свој задатак брзо испунила. — Казали смо да школа не може нити сме да служи буди којој му драго политичкој странци. Али једно не само да треба, него мора школа да поради. Она мора у младежи да побуди разумевање за културни живот наш. Она мора да покаже да ми у том животу сматрамо и уважавамо резултат нашег историјског постања, развијања и напредовања, које није окончано, но непрестано тече. Она мора врх свега тога да покаже органску везу света, т. ј. да цео човечји живот на земљи није ништа но један само потез у том великом нашем напретку и историјском развићу, ком је сврха да божанске мисли у нашој природи оплемени, усаврши и оствари. — Богодана средства за образовање у том смислу су повесница и природне науке. На жалост се ове науке, које воде човека правој мети његовој, у школи још нити у довољној мери, нити у правом смеру не примењују.

Тако спремна младеж одиста би изборно право и поносно обављати знала. Она би знала поштовати и уважавати оно, што је постало; а знала би да поради и на оном, што треба да буде.

Славни енглески државник Lord John Russel вели: „Јавна школа одгаја карактер. Она доводи дечака из очинске куће, где је био размажено љубимче, где му се брбљавост примала за досетљивост, упорство за душевну величину; на место, где узима положај, који одговара правој снази и даровитости његовој. Је ли намрштен, не узима се на ум; је ли срдит, добије ћушку. Тако се спрема његов карактер за ћушке у каснијем животу, као борбом умореног правника, посланика, војника. Али је то далеко важније од свег пуког знања. Многи су људи побрали своје знање тек у двадесетим годинама свога живота, али их је мало, који су свој карактер променили, кад су већ двадесет година стари били...“

Где је та школа, која би овде наведене захтеве успешно обављати могла? Она се мора да створи!... Њу створити први је и најважнији корак за постигнуће задовољавајућег стања. Добра

воља ваљало ће и овде згодна начина наћи. Предрадње су већ почете — и само ваља прећи делу.

„Non scolae sed vitae“, казали су нам већ Латини. Школа мора дакле у свему бити уређена према савременим потребама у животу. Цели јавни живот наш се за задњих 50 година знатно изменио. Школство се такођер разгранало и проширило; али се идеја народне школе кристализовала, и одржала увек на висини времена. Времена су пролазила; али ту идеју нису ни уздрмала, камо ли разорила. Школа се само према времену модификовала.

Видело се, да је образовање једнострано, да оно шири знање, да развија више ум, а *индивидуално васпитање* захтева хармоничко изображење целог човека. Видело се, да је старо доба одгајало човека на узак неки делокруг, а *социјално васпитање* захтева, да се човек одгаја за друштво, за целину. Нервозност, бледоћа, надувеност и остале болести младежи културнога света морају се лечити, те за то *физичко васпитање* захтева телесно здравље, и уноси у школу гимнастику и остале игре. Потреба у животу иште и вредну руку, па с тога *практичко васпитање* захтева у школи спрему за разне ручне радове и домаће послове.

Како видимо наставна грађа узима у обзир науку о здрављу, економију и науку о праву и дужности држављана. Сви ти захтеви не руше, но надозиђују наше садање школско стање. По себи се разуме да би управа школска, која би у том правцу могла да делује, морала бити основана на чисто научно-педагошком принципу, а учитељство слободно, ваљано, уважено, па да како и достојно награђено.

Доста је ето рада пружено сваком на просветном напретку свога народа, и само још треба праве воље.

Митровица.

Радивој Поповић.

УЧИТЕЉСТВО ОСНОВНИХ ШКОЛА У РУСИЈИ.

Бавећи се прошлога лета и јесени у Русији, нисам пропустио ма и површно да се упознам са стањем руских основних школа, а напосе учитељства у поменутиим школама. Према истакнутом чланку рад сам да упознам и поштоване читаоце са стањем руских учитеља на основним школама. Узгред морам напоменути нешто и о самим основним школама.

Настава у Русији до данас још није обавезна. Закон само толико вели, да су родитељи дужни својој деци добро васпитање

дати, а којим путем и начином, да ли посредством јавне или приватне обуке, то се оставља родитељима на вољу. Према томе ко издржава школу и оне се деле на: *црквено парохијске, на земске, и на школе министарства просвете.*

Црквено парохијске школе издржава парохија дотичне цркве при којој је школа установљена, учитеља поставља, и у сваком погледу школом управља, духовна власт (училишни савет, који се налази при конзисторији). У најновије време издаје државна каса св. Синоду, значајну своту на потпомагање школа ове врсте. (Поменута свота износи преко милијон рубаља.)

Земске школе издржава *земство*, и ове школе по најбоље одговарају циљу и задатку, којему треба школа да служи. По броју ове су школе најраспрострањеније у Русији.

Веома малени број школа издржава се министарством народне просвете, које у сваком погледу потпадају под старање министарства.

Осим ових врста основних школа, постоје још ниже, тако зване *школе грамотности*, у којима се само учи читати и писати; али ове се школе не могу ни убројати у ред осталих основних школа, пошто су веома примитивног уређења.

Школе се деле на једно- и двокласне; у првима траје учење две године, а у другима три и четири. Последње се сматрају као више основне школе.

У једно- и двокласним министарским школама плата је учитељима 330 рубаља годишње са станом, што је према онамошњој скупоћи веома мало.

У школама које земство издржава (изузев петроградско и московско земство као најбогатије,) свуда је учитељска плата мања од наведене плате у министарским школама. Подаци из године 1885. сведоче, да је поменуте године у новгородској губернији било учитеља с платом од 120 рубаља, а средња плата за учитеља износила је своту од 268 руб., а за учитељицу 222 рубље годишње. У казанској и орловској губернији такође је просечна учитељска плата износила своту од 120—300 рубаља годишње. Херсонско ујездно (среско) земство, одредило је, године 1884. да учитељи њихова среза при ступању имају плату од 350 руб., а после петогодишњег службовања 400 руб. након пак десетогодишње службе 450 рубаља. Московско ујездно земство определило је, да се учитељима у току од дванаест година службе даје четири пута повишица од 50 руб. тако да се основна плата од 300 рубаља за то време повиси на

500 рубаља годишње. — Петроградско ујездно земство определило је 1. јануара 1884. године, да минимална плата за учитеље нижег образовања у том ујезду може износити 480 рубаља, а за оне учитеље који су свршили потпуну гимназију с испитом зрелости, учитељску семинарију или виши педагошки курс, да буде минимална плата 600 рубаља. У току од 15 година, да им се издају квинквенали од 80 руб., тако да се првима плата повиси до 720 рубаља, а потоњима до 840 рубаља.

Што се тиче награде учитеља и учитељица на црквено-парохијским школама, признати се мора, да је иста тамо најјадније. Плате су у опште скоро неуређене, и учитељи их врло неуредно примају.

У опште материјално стање руских учитеља је веома јадно. Велики број учитеља се не жени због сиромаштва, с тешком муком може да набавља стручне књиге и часописе који су му ради усавршавања преко потребни, а о каквим излишностима или раскоши не може бити ни спомена. Руски учитељ није осигуран за случај болести или старости пензијом. Ако се разболи и болест дуже времена потраје он губи своје место без икаква права, да га после поново добити може. То исто бива и са изнемоглим и у учитељском раду остарелим учитељима.

Да би што јасније преставили јадно стање руског учитељства, саопштићемо овде једно „*обрашчење к товаришчам*“ које је поводом смрти једног учитеља наштампано било у часопису „Руски народни учитељ“, бр. 2. од 1893. године. Ево шта се у њему говори: „12. јануара 1893. године неумолими тиф истрже из наше средине једног трудбеника — учитеља аболдујевске сеоске школе Александра Илијина Терешкина, који је иза себе оставио многобројну породицу (жену, шесторо деце и сестру) без икаквих средстава за живљење. Покојник је учитељевао двадесет и две године. По изјави ревизорâ он је био један од бољих учитеља нашега среза. Браћо! Одзовимо се плачу и вапијама несрећне породице покојникове! Ретка је наша породица, која не би могла предвиђати такову исту страшну будућност. Може бити да ће се и наших породица когод сетити, када се у том нужда појави. Помажући другима — помажемо сами себи“. Држимо да се не може јасније представити јадни и жалосни материјални положај у коме се руски учитељ налази.

Сада ћемо прећи на *правни положај* учитеља. Одмах слободно можемо изјавити, да се и овај не налази у бољем стању од

WWW.UNILIB.SR

У
Н
И
В
Е
Р
З
И
Т
Е
Т
С
К
А

Б
И
Б
Л
И
О
Т
Е
К
А

материјалнога. Над учитељском службом и личношћу влада неопредељеност и својевоља. Учитеља поставља на службу нека извесна власт (од поменутих трију: црквена, земска или министарство), утврђује га у дотичној служби, он не склапа ни с ким никаквих уговора и с те стране изгледа нам, да учитељско звање има *чиновнички* (дужностној) карактер. Али кад се ово постављање дубље посмотри, можемо се уверити да руски учитељ ни из далека нема оно што имају други законом признати чиновници т. ј. он не може имати почасних одлиција, могу га из службе вазда и без довољног узрока одпустити и нема права на пензију.

Преимућства учитељског сталежа, по једном зборнику, састоје се у следећем: 1. Сва она лица која служе као учитељи, а по својему сталежу (рођењу) могу бити кажњени телесном казном, ослобођавају се од исте. 2. Сва лица која служе као учитељи, а припадају сталежу који је дужан плаћати разне подати (порезе) ослобођавају се од натуралних дужности, скопчаних с дотичним сталежем. 3. Имају олакшицу при војничкој служби. 4. Ослобођени су од уписа у списак заклетих заседатеља. 5) Имају право да могу децу своју бесплатно школовати у мушким гимназијама и прогимназијама министарства просвете, служе ли под дотичном министарском или другом школском влашћу.

Што се тиче *образовања* учитеља, оно је веома различито. Без сведоџбе о учитељској способности не може нико добити учитељску службу. Сведоџбе пак о учитељској способности добијају се по издржаном испиту у учитељским семинаријама. Захтеви за добијање дотичне сведоџбе веома су незнатни. У опште тражи се знање из оних предмета и у оном обиму у коме се исти предају у *градским* парохијским школама. Из горе реченога следи, да у кругу учитељском можемо наћи људи образованих, који су свршили гимназију, духовну семинарију, учитељску семинарију, а на послетку можемо наћи и простих сеоских момака, који су како тако „с грехом пополам“ што рекли Руси, свршили двукласну земску школу и потоме набавили при учитељској семинарији сведоџбу о учитељској способности.

У црквено-парохијским школама по највише обављају учитељске дужности ђакони уз незнатну, а често и уз никакву плату, свештеник пак обично предаје науку хришћанску.

Узгред ћемо напоменути овде и неке *школске власти* које бдију, над земским и министарским школама, а те су: местни инспектор народних школа; срески предводитељ дворјанства (племства)

www.срески и губернијски училишни савет и директор народних школа. Свака од поменутих власти може да указује учитељу милост и немилост. Учитеља може, да удали из службе срески училишни савет, може да га реши звања и накнадно то да саопшти среском уч. савету и сам председник дотичног савета и сам инспектор народних школа, а по општем школском закону од 1874. године и губернатор (као наш вел. жупан) има право, да захтева од школских власти, да овога или онога учитеља из каквих год разлога са службе уклоне.

Црквено-парохијске школе у сваком погледу подпадају под духовну епархијалну и врховну св. Синода власт.

Из ових неколико редака, могли су се поштовани читаоци бар у неколико упознати са јадним стањем руских народних учитеља. Уверен сам да се свакоме од њих и нехотице наметало питање, шта руководи те људе, да се у таким јадним приликама, ипак одају учитељевању? Одговор на то питање можемо тражити и наћи једино у срцима, тих мученика рускога народа. *Љубав* према народу и *свето одушевљење*, да ону грдну непросвећену масу, бар колико толико изведу из таме незнања на пут светлости, који нам наука указује, јесу главни чиниоци који одводе млађане и ваљане снаге на трновиту стазу учитељског живота и рада; на тешки пут тај полазе они у непоколебљивој нади, да ако и као жртве падну, али ће пасти као борци за просвету свога народа, и њихови гробови служиће за подстрек и другим нараштајима, да још у већем броју следеју њихову примеру, а кад се тако буде дуго и дуго делало, срећа милога им народа биће осигурана и њихов прах, утрућен делањем на најузвишенијем и најсветијем позиву, преливаће благодарно потомство вином, и за покој душа њихових шиљаће топле молитве Свевишњему, — тада ће се дух њихов радовати и веселити и то ће им бити најдрагоценија награда за подвиге, које су овде на земљи за благо народа свога поднели. — Срећа и напредак народа, јест само те две речи одводе у учитељску службу младе и одушевљене Русе и за то им се мора сваки са дубоким признањем поклонити и из дубине душе их уважавати, као људе, који су кадри прегорети себе и своје благостање, за срећу и благостање друштва у коме живе.

У Сомбољу, 27. новембра 1897. године.

Ст. С. Илкић.

ЗАКОН О УРЕЂЕЊУ ПЛАТА НАСТАВНИКА СРЕДЊИХ И ОСНОВНИХ ШКОЛА У ЦРНОЈ ГОРИ.

Августа месеца о. г. издало је Њег. Височанство књаз Црне Горе и Брда *Никола I*, указ, којим су у ред доведене плате свих наставника који службују на средњим и основним школама у Црној Гори. Тај закон гласи :

ЗАКОН

о уређењу плата средњијех и основнијех школа.

А) Наставници средњијех школа.

1. Плате наставника средњијех школа ове су :

а) Плата од 960 фор. а. вр. ; примају је : професори Богословије, који су редовно свршили Духовну Академију ; професори Учитељске Школе и Гимназије, који су, свршивши факултет, већ и професорски испит положили ; садашњи професори, који су Највишим указом као такви постављени.

б) Плата од 600 фор. а. вр. ; примају је супленти Гимназије и Учитељске Школе, који су свршили стручни факултет.

Супленти постају редовни професори Највишијем Указом, на предлог Министарства Просвјете, последије вишегодишње најравносније службе и сталнога врло доброга успјеха у школи.

в) Плата од фор. а. вр. 400. ; примају је : учитељи вјештина и језика, који нијесу обвезни предмети.

2. Плата наставника средњијех школа периодично се повишује ; прва је повишица почетком шесте године фор. 120 ; друга је повишица почетком једанаесте фор. 120 ; трећа је почетком шеснаесте фор. 150 ; четврта почетком двадесет прве фор. 150 ; пета почетком двадесет шесте фор. 200 ; шеста почетком тридесет прве фор. 110 и седма почетком тридесет шесте фор. 110 а вр.

3. Повишица учитељима је, као и учитељима основнијех школа.

4. Наставници средњијех школа имају пенсију по закону о чиновницима грађанскога реда.

5. Наставник губи право на повишицу у оном периоду, у ком би слабо владање и слаби успјех у школи показао.

Б) Наставници основнијех школа.

6. Прва је учитељска плата 360 фор. а. вр. и стан, огрјев и башча. Ову плату имају учитељи, који су редовно свршили четири разреда основне школе, најмање четири разреда гимназије, учитељску школу на страни или Богословско-Учитељску на Цетињу, најмање са добријем успјехом.

У ови ред долазе и учитељице, које су редовно свршиле шестогодишњи течај у Институту Царице Марије на Цетињу и примиле диплом за учитељицу, и оне, које су на страни свршиле учитељску школу.

б) Друга је плата учитељска фор. а. вр. 324 и стан, огрјев и башча. Ову плату добијају учитељи, који су редовно свршили четир разреда основне школе, шест разреда Призренске Богословије. У ови ред спадају и они садашњи учитељи, који су свршили цетињску Богословију прије установљења Гимназије. Учитељи овога реда унапређују се на плату првога реда својом

заслужом по предлогу Главног Школског Надзорништва Министарства Просвјете.

7. Редовнијем учитељима и учитељицама, гдје се увиди потреба у некијем градовима, због скупоће и њиховога друштвенога положаја, даје се годишњи додатак, који ће с платом изнијети сто цекина.

8. Садашњи учитељи, који немају ону школску спрему, која се у 6 чл. тражи од редовнога учитеља, привремени су учитељи.

Привремени учитељи и плате привременијех учитеља престаће да постоје, када све школе добију редовне учитеље.

9. Садашњи привремени учитељи дијеле се према школама, коју су свршили, у четири реда са овијем годишњијем платама, уз стан, огрјев и башчу: а) фор. а. вр. 300; б) фор. 280; в) фор. 240; г) фор. 200.

10. Привремени учитељи се унапређују са ниже на вишу плату привременијех учитеља, када то заслуже примјеријем владањем, сталнијем трудом, врло добријем успјехом своје школе, и кад га по томе Гл. Шк. Надзорништво предложи Министарству Просвјете за унапређење.

11. Привремени учитељи првога реда могу постати стални учитељи, када положе испит пред испитном комисијом, коју одређује Министарство Просвјете.

12. Редовни учитељи основнијех школа добијају периодичне повишице свакијех навршенијех пет година: учитељи првога реда по 60 фор., другога реда по фор. 50.

13. Редовни учитељи основнијех школа добијају пензију по закону о чиновницима грађанскога реда.

14. Привремени учитељи немају права на пензију, а кад полагањем учитељскога испита постану редовни, рачунају им се у службу и оне године, које су провели као привремени учитељи.

15. Учитељ, који буде на својој кући, добија фор. 50 мање плате.

Ако се више мјештана пријави за то мјесто, првијенство има онај, који је боље владање и бољи успјех у школи постигао.

16. Учитељ губи право на повишицу у оном периоду, у ком би слабо владање и слаби успјех у школи показао.

Цетиње, 12. Августа 1897.

Број 860.

МИНИСТАР ПРОСВЈЕТЕ И ЦРКВЕНИХ ДЈЕЛА

В. Симо Поповић.

НЕКРОЛОГ.

† **Петар Грујић** и супруга му **Милица** рођ. **Милошевић**, родитељи високопреосвештеног епископа горњо-карловачког господина *Михаила*, преселили су се у вечност, и то покојница 13. (25.) децембра, а покојник 14. (26.) децембра. Покојник је учитељевао пуне 42 годније у Горњој Крајини у местима Млиноги, Бовићу, Краљевчанима, Петрињи, Двору и Мајуру, а последње дане живота провео је умировљен у Петрињи. Био је узор савесна учитеља и родитеља

и уживао свуда опште поштовање. Уз велико саучешће корпорација и грађанства сахрањено је обоје у светониколајевском гробљу петрињском. Ожалошћеном благодарном срцу и племенитој синовљој души Његова Високопреосвештенства нека је мелем и оно живо саучешће, којим Његова пространа и Њему тако одана дијецеза, заједно са свима многима изван ње, дели Његов синовљи бол. Честитим покојницима нека је лака земља и вечни спомен!

„С. С.“

ШКОЛСКЕ ВЕСТИ.

Женска учитељска школа у Горњем Карловцу. У женску учитељску школу горњо-карловачку на почетку 1897/8. шк. године уписано је 59 ученица, и то: У I. разр. 10 православних, 8 рим. кат., свега 18. У II. разр. 10 православних, 3 рим. кат., 1 еванг., свега 14. У III. разр. 7 православних, 5 рим. кат., свега 12. У IV. разр. 11 православних, 4 рим. кат., свега 15. Свега 59. — По вери: православних 38, римокатоличких 20, евангеличке 1. Свега 59. — По завичају: из Хрватске 42, из Славоније 4, из Далмације 1, из Угарске 2, из Фијуме 1, из Босне 7, из Истрије 2. Свега 59. — По занимању очевом има кћери: чиновника 21, обртника 13, трговаца 8, професора и учитеља 7, официра 5, свештеника 2, земљоделца 2, лечника 1. Свега 59.

Јубилеум. Почетком месеца децембра по нов. кал. прославио је четрдесетгодишњицу свога службовања земаљски школски надзорник краљевине Хрватске и Славоније г. *Јосип Стипетчић*. Он је уједно и председник Хрватског педагошко-књижевног збора. Г. Стипетчић је започео службовање као учитељ основних школа, и усавршавајући себе које саморађом, које похађањем педагогијума у Бечу, заузео је одлично место у државној служби. Честитамо! — 1. новембра по ст. кал. прославио је четрдесетгодишњицу учитељске службе на основним школама госп. *Дамјан Тодоровић* учитељ у Шапину (у Србији код Пожаревца). Том приликом га је краљ Александар одликовао за ревностно службовање орденом Св. Саве, а министар просвете г. Андра Ђорђевић саопштавајући му то честитао му је славље и изразио му је своју захвалност на многогодишњој искреној служби отаџбини. Живео!

ЈАВНА ЗАХВАЛНОСТ.

Мојим велеуваженим пријатељима и поштоватељима, који су ми крсно име Св. Оца Николаја и имен-дан мој ове године честитали, захваљујем на пријатељском сећању, и желим им свака добра.

У Сомбору, 20. Децембра 1897.

Н. Ћ. Вукићевић,

српских учитељских школа сомборских управитељ
и заменик гл. школског известиоца.

Издаје и уређује: **НИКОЛА Ћ. ВУКИЋЕВИЋ.**

Штампарија Ф. БИТЕРМАНА И СИНА у Сомбору.

УНИВЕРЗИТЕТСКА
БИБЛИОТЕКА